

**12.00 - 16.11 YAŞ GRUBU BAŞARISIZ ÖĞRENCİLERİN
BAŞARI TESTİ PERFORMASYONLARININ
GÖRSEL MOTOR İDRAKLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI**

**THE COMPARISON OF ACHIEVEMENT TEST RESULTS WITH
PERFORMANCES IN THE BENTON VISUO - MOTOR PERCEPTION
TEST OF SCHOOL CHILDREN BETWEEN AGES 12.00 - 16.11
FAILING IN SCHOOL**

M. ORMANLI

Psikoloji Bölümü, İst. Üniversitesi

Geniş Kapsamlı Başarı Testi (WRAT) ve Benton Görsel Hafıza Testi

12.00-16.11 yaş grubundaki deneklerin başarısızlıklarına bir ışık tutabilecek ölçüde sayısal bazı ipuçları vermektedir. Bu değerlerin rehberliğinde deneklerin kişisel eğitim programlarına geçilip, performansları arttırılabilir. Başarısızlıkları nedeni ile sahip oldukları psikolojik yükümlükler hafifletilerek şahsiyet veya davranış bozuklukları gibi hallere sahip olmalarına meydan vermeden kendilerine yardımcı olunabilir. Başarısız çocukların erken tanı ve eğitimlerinde, WRAT testi ve Benton testinin işbirliği ile daha da değer kazanmaktadır.

Wide Range Achievement Test (WRAT) and Benton Retention Test give the possibility of finding the causes of the failure in school in the 12.00 - 16.11 years old students group by presenting us some statistical clues. Thanks to the guidance of these evaluations, it is relevant to take in hand the individual educational programme of each student and increase their efficiency. It is possible to help them

to release their psychological disturbances due to their failure without letting them acquire personality and behaviour defects. The WRAT with the cooperation of the Benton test will increase the efficiency of the result in the early diagnosis and educational process of the unsuccessful children.

GİRİŞ

Rehberlik müesseselerine gelen çocukların büyük bir çoğunluğunu «Okulda başarısızlık» oluşturmaktadır. Diğer ifade ile «Ders çalışmada güçlük çekme» hali bugün çok sayıda çocuğu çeşitli psikolojik problemlere itmektedir.

Başarısızlık deyince genellikle «Zekaca geri olma» hali akla gelir. Fakat yapılan araştırmalar bu iki faktör arasında sadece .40 ila .50 arasında bir korelasyonun varlığını göstermektedir. (Sorenson, 1964). Bu bulgu başarısızlığı etkileyen başka faktörlerin varlığını işaretler. (Sheldon ve Lansman, 1950, Swenson, 1957, Truax ve Macquary, 1957). Bu faktörler çok çeşitlidir. Düşük Sosyo Ekonomik düzeydeki çocukların başarısızlığı adeta bir üst üste birikim halinde kendini gösterir. (Şemin, 1975). Bu çocukların algıları, dikkat ve motivasyonları ortalama olarak 8. sınıfa geldiklerinde, okuma ve aritmetik ve diğer konularda 3 yıllık bir gerilik gösterirler. Bloom, B. Davis, A. Hess, R. 1967). Curry (1962), «Bir çocuğun zekası ortalamanın üstünde ise, sosyal düzeyin fakirliğini muhtemelen yenecektir. Bununla beraber zeka düzeyi düştükçe, sosyal yetersizlik, ekonomik şartlar v.s. başarıyı daha ciddi olarak etkileyecektir.» der.

Duygusal faktörlerin, okul başarısını engellediği de çeşitli bulgularla açıklık kazanmıştır. (Lecky, 1961, Combs ve Snygg, 1959, Wattenberg ve Clifford, 1964, Sheldon ve Landsman, 1950).

Çocukların başarısızlığının önemli etkenlerinden biri de nörolojik faktörlerdir. Çoğu kere başarısızlığın altında bir nörolojik faktörün varlığı ve onun doğurduğu başarısızlığın ise, çocuğun emosyonel

dengesini bozduğu, ve bu çocukların davranış bozukluğu tanısı ile tedaviye alındığı, görülür hallerdendir. Başarısız çocuklara nöropsikolojik açıdan yaklaşım, organizite testleri ile olabilmektedir. Bu grup testlerden olan Benton testi ile başarısız çocukların performansı saptanmaya çalışılmışsa da, henüz kesin bir sonuç elde edilmemiştir. 9-11 yaşlarında bir denek grubu ile yapılan bir araştırmaya göre, normallerden pek fazla bir farklılık göstermedikleri anlaşılmıştır. 15 yaşının üzerinde başarısız ve normal çocuk grubu ile yapılan araştırmada ise okuma puanı ile Benton testi puanı arasında olumlu bir korelasyonun varlığına işaret edilmektedir. (Benton, 1963). 8-12 yaş grubu ile yapılan bir araştırmada, Benton testi doğru puan ortalamasının normal gurubda, yavaş öğrenen gurubtan iki misli fazla iken, hata puanının yavaş öğrenen gurubda iki misli fazla olduğu görülmüştür. Böylece, yavaş öğrenen grubda performansın % 50 kadar düştüğü saptanırken, hata çeşidi yönünden nitelik farklılıkları da dikkati çekmektedir. Ayrıca bu iki grup, tüm performansı yönünden, psikonevroz, spina bifida, miyopati ve beyin hasarlı gruplarından belirgin ayrıcalıklar göstermektedir. (Ormanlıoğlu, 1977)

Başarısız çocuklara yaklaşımda, başarı testlerinden geniş ölçüde yararlanılmaktadır. Diğer testler, başarı testleri ile deneklerin performanslarında bir belirleme yapıldıktan sonra, uygulanır. (Jastak, 1965) Başarı testi yanısıra uygulanan bir organizite testi ise, konuya bakış açısını genişletir. Bu şekilde bir yaklaşım, çocukta psikolojik faktörler henüz fazla gelişmeden ve yerleşmeden erken tanıya yardımcı olur. Gerekirse zeka yönünden ve şahsiyet yönünden tetkiklere geçilebilir.

Çalışmada problem, öğrencilerin başarı düzeylerine okuma, imla ve aritmetik gibi 3 temel yönden eğilerek, onların görsel motor faaliyetlerini içeren ve görsel hafıza yeteneklerini aksettiren bir testteki performansları arasındaki ilişkinin varlığını ve derecesini görebilmektir.

Amaç ise, elde edilen bulgulardan yararlanarak rehberliğe hizmet etmek, ve geniş kapsamlı başarı testini (WRAT), bir ön çalışma olarak toplumumuza kazandırmaktır.

M E T O D

TESTLER

Araştırmada iki ayrı test uygulanmıştır:

1. *Geniş Kapsamlı Başarı Testi (WRAT)*

WRAT testi öğrenciyi etkileyen pek çok önemli değişkeni belirlemek için mevcut olan en hassas araçlardan biridir. Araştırmada testin son revizyonu (1965) kullanılmıştır. Test 2 ayrı seviye için hazırlanmıştır. 1. seviye, 5.00-11.11 yaşındaki çocuklar için, 2. seviye 12.00-Yetişkinler içindir. Her seviye için, Okuma, İmla ve Aritmetik olmak üzere 3 alt test vardır. Testin kullanılış alanı geniştir. Şöyle ki, her yaştaki denegın, aritmetik yetersizliklerinin, okuma ve yazma düzensizliklerinin saptanması, çocuğun hangi sınıf düzeyinde olduğunun bulunması, yetişkinlerin de okul başarı düzeylerini saptayarak, rehabilitasyon veya rehberliklerine yardımcı olmaktır. Ayrıca beyin hasarı veya diğer bazı fizik bozuklukları sanucunda oluşan aritmetik, okuma ve yazma kaybının cins ve derecesinin tetkikinde de kullanılır. Testin uygulanışı 20-30 dak. kadar sürmekte olup, puanlanması ise en fazla 5 dakikadır.

2. *Benton Görsel Hafıza Testi*

Klinikte kısaca Benton Testi olarak bilinen Benton Görsel Hafıza testi, basit bir hafıza testi olmayıp idrak fonksiyonlarının da kombine olduğu bir testtir. Araştırma da 1963 revizyonu kullanılmıştır. Test, üzerinde geometrik şekiller bulunan 10 adet kartı içermekte olup, 3 ayrı form halinde hazırlanmıştır. 4 ayrı uygulama şekli vardır. Uygulama ve puan süresi 10 ila 20 dakika arasındadır.

Araştırma'da ayrıca denegın sosyoekonomik seviye, okul, aile durumu ve son 3 devre kanaat notlarını içeren *bir bilgi formu* da kullanılmıştır.

DENEKLER

Araştırmada 12.00-16.11 yaşlarında İstanbul'un çeşitli okullarından 200 adet kız ve 200 erkek olmak üzere 400 kişilik başarılı öğrenci grubu ile, 50 kız ve 50 erkek olmak üzere 100 kişilik başarısız öğrenci grubu ele alındı. Deneklerin tüm toplamı 500'dür. Başarılı grubun seçiminde, bu öğrencilerin başarılarının normal düzeyde olmasına, çok üstün başarılılar arasında olmamasına dikkat edildi. Böylece zekaca çok üstün olanlar da ekarte edilmiş oldu. Başarısız grupta ise, kriter, karnesinde 4 taneden fazla zayıf not olması ve (hastalık, ev değiştirme gibi sebepler dışında) sınıfta kalmış olması idi. Deneklere ayrıca zeka testi uygulanmadı. Eğitimde belirli bir düzeye gelmiş olmaları, zekalarının geri olmadığını gösteriyordu. Sonuç olarak, gruplardaki denekler, zeka, yaş, cinsiyet ve sosyo-ekonomik yönden elden geldiğince eş tutuldu.

İŞLEM

Araştırmada deneklere Bilgi Formundan sonra, Benton testi (Form C, A uygulama şekli) uygulanmış ve 5 dakika aradan sonra WRAT Seviye II uygulanmıştır. Yazma alt testinden başlanmış, Aritmetik ve Okuma alt testleri onu izlemiştir.

İSTATİSTİK METODLAR

Her iki testten elde edilen ham puanlardan yararlanarak, ortalamaları hesaplanmış ve iki test arası korelatif ilişkiler araştırılmıştır. (Rho). Ayrıca, kanaat ortalamasının Benton doğru puan ile karşılaştırılması yapılmıştır. (Rho).

BULGULAR

Elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir :

1. WRAT testi puanları başarılı ve başarısız grup arasında farklılık göstermektedir. Bu fark her yaş grubunda izlenebilmektedir.

a. Okuma puanları arasındaki fark başarılı grup lehine olmak üzere 1.0 ila 0.1 arasında değişmektedir.

b. İmla puanları arasındaki fark okuma puanına göre daha belirgin olup, 2.7 ila 0.6 arasında değişmekte ve ileri yaşa giderken azalım göstermektedir.

c. Aritmetik puanları arasındaki fark ise, yaş ile bir paralellik göstermekte ve 1.3 ila 0.6 arasında değişmektedir.

d. 12.00-16.11 yaş grubu WRAT testi Genel Başarı puanına bakılacak olursa, 2.5 puanlık bir fark dikkati çeker. (Başarılı grup 155.3, başarısız grup 152.8)

2. *Her iki grup Benton testinde, nicelik yanı sıra nitelik yönünden de bazı benzerlik ve ayrıcalıklar göstermiştir.*

a. Hata puanı yaş ile azalırken, doğru puanın yaş ile artımı her iki grupta da saptanmıştır.

b. Başarısız grubun düşük performansı doğru puan kadar, hata puanını da etkilemiştir.

c. İki grubun hata-puanları arasındaki fark 0.5 ve 0.7 ile hemen hemen bütün yaş gruplarında aynıdır.

d. Doğru puanlar arası fark ise daha belirgin olup, 0.2 ila 0.9 arasındadır. En belirgin fark 15 ve 16 yaşlarındadır.

3. *WRAT Bulguları Benton ile Karşılaştırıldığında, küçük yaşlarda daha belirgin olmak üzere, korelatif ilişkilerin varlığı dikkati çeker.*

a. Bu ilişki başarısız grupta daha fazladır.

b. Her iki grupta da korelatif ilişki en fazla WRAT aritmetik testi ile Benton arasındadır. Bunu imla ve okuma izler.

c. Her iki grupta da korelasyonun küçük yaş grubunda, ileriye nazaran daha fazla olma meyli dikkati çeker.

4. Her iki grup, Benton testi hata çeşidi yönünden incelendiğinde, aşağıdaki bulgular dikkati çeker.

a. Her iki grupta da en yüksek frekans şekilde bozulma hatasındadır.

b. Unutma hatasının, fark az da olsa, başarısız gruptaki fazlalığı, dikkati çeken özellikler arasındadır.

c. Başarısız grubu başarılı gruptan belirgin ölçüde ayırt edici bir özellik kazanan hata çeşidi Sağ/Sol hata puanıdır. Başarısız grup, daha fazla «sağ» hatası yapmıştır.

5. Bir dış kriter olarak ele alınan kanaat notu ortalaması ile Benton Doğru puan arasında, özellikle başarısız grupta yaşla ilişkisi olmaksızın bir korelasyonun varlığı da saptanmıştır.

TABLO I
Wrat Seviye II Ortalamaları

Yaş Grup	Okuma BAŞARILI	Yazma GRUP	Arit.	Toplam	Okuma BAŞARISIZ	Yazma GRUP	Arit.	Toplam
12.00- 12.11	84.4	46.5	15.4	146.3	83.8	43.8	14.8	142.4
13.00- 13.11	87.3	48.9	18.4	154.6	86.5	48.3	17.2	152.0
14.00- 14.11	87.3	49.3	19.4	156.0	86.3	48.7	18.5	153.5
15.00- 15.11	88.0	49.7	20.4	158.1	88.0	49.1	19.1	156.2
16.00- 16.11	88.4	49.9	23.0	161.3	88.2	49.2	22.3	159.7
Genel ort.	87.1	48.9	19.3	776.3	86.6	47.8	18.4	763.8

TABLO II

Benton Testi Puan Ortalamaları ile Kanaat Ortalaması

Puan	BAŞARILI		BAŞARISIZ		KANAAT ORT	
	Hata	Doğru	Hata	Doğru	Başarılı	Başarısız
12.00- 12.11	5.7	5.9	6.2	6.6	7.2	5.7
13.00- 13.11	4.1	6.9	4.6	6.7	6.4	5.5
14.00- 14.11	2.8	7.1	3.5	6.7	6.6	5.3
15.00- 15.11	2.3	7.7	2.9	6.8	6.7	4.5
16.00- 16.11	2.1	8.0	2.7	7.1	6.0	4.9
Genel ort.	3.4	7.1	4.0	6.8	6.6	5.2

TABLO III

Benton Doğru Puan ile Wrat Alt Testlerinin Karşılaştırılması (rho)

	BAŞARILI GRUB			BAŞARISIZ GRUB		
	OKUMA	YAZMA	ARİT.	OKUMA	YAZMA	ARİT.
12.00- 12.11	.27	.21	.35	.79	.68	.95
13.00- 13.11	.40	.62	.51	.30	.28	.48
14.00- 14.11	.31	.40	.69	.39	.37	.58
15.00- 15.11	.21	.20	.48	.27	.21	.37
16.00- 16.11	.16	.17	.19	.25	.75	.41

TABLO IV

Benton Doğru Puan İle Ortalamasının Karşılaştırılması (rho.)

	BAŞARILI GRUB	BAŞARISIZ GRUB
12.00- 12.11	.41	.30
13.00- 13.11	.31	.60
14.00- 14.11	.11	.75
15.00- 15.11	.20	.48
16.00- 16.11	.28	.42

TARTIŞMA

Araştırmada uygulanan WRAT'ın iki alt testi olan Okuma ve Yazma ve ilaveten sözel aritmetik, lisan yeteneğinin gelişimi için gereken periferel veya merkezi yeterliliği represente eden sözel faktörden etkilenmektedir. Okuma ve yazmadaki başarısızlık, zeka düşüklüğünden olabildiği gibi, sözel fonksiyonların, nöromüskülen yetersizlik nedeni ile zayıflığından veya motivasyon azlığından da olabilmektedir. Adalı gerilim ve fizik faaliyetin daha da iyi olmasını sağlayan Somatik faktör de, okuma ve yazmadaki başarıyı etkiler.

Kognitif faktör ise, muhakeme, seçme karar verme, genelleştirme, tüme varma tümden gelme gibi mantıklaştırma hallerini etkiler. Aritmetik alt testi mantıksal yönden bu faktörden etkilenmektedir.

Öğrenciden beklenen okuma ve yazma, bir dil gelişim meselesidir. Okuma, görsel motor semboller serisinin sözlü veya sözsüz ses dizilerine çevrilme (transkodlama) sürecidir. Yazma ise, sözlü veya sözsüz konuşma seslerinin görsel motor karşılıklarına çevrilme sü-

recidir. Görsel motor faaliyet ise, sembollerin, mekânda farklılandırılmış algısal cevaplarıdır. Transkodlama süreci ise, bir zamansal ardardalıktan bir mekânsal ardardalığa geçmeği veya tersini içerir. Okuma yeteneksizliği bu transkod işleminin hasar görmesidir. Görsel motor ve işitsel fonksiyonların buradaki rolü inkâr edilemez. Eğer bunlar fonksiyonel yönden hasarlı ise, transkod süreci engellenir. Bu düzensizlik, «gelişimsel disleksi» (okuma yeteneksizliği) diye adlandırılır. Okuma ve anlama farklı şeylerdir. Bulguların değerlendirilmesinde bu hususa dikkat edilmesi gerekir. (Jastas, 1965)

Kısaca, okuma ve yazmayı öğrenme, herşeyden önce duyular arası yolların hasar görmemesine bağlıdır. Ayrıca motivasyonel olgunluk, self kontrol ve adalı koordinasyondaki mükemmellik de etkili olmaktadır. (Ormanlıoğlu, 1977).

Araştırmanın amacı istikametinde elde edilen bulgular, başarısız grubun az da olsa, normalden sapma gösterdiğini fakat serebral patolojiyi işaret eder mahiyette olmadığını göstermektedir. Zira beyin hasarlı deneklerde özellikle rotasyon hatası başta gelmektedir. Araştırmamız bulgularına göre, beyin hasarlılara ait belirgin ve genel bir özellik olmayan Sağ/Sol hata oranının, başarısız grupta, normal gruptan anlamlı ölçüde yüksekliği Benton testinin ayırt edici önemli bir kriteri olabilir. Az da olsa unutma hatasının varlığı da çocuklarda anlık hafıza parçalanmasını işaret etmektedir. Uygulama A, görsel idrak kadar, görsel yapılandırma yeteneksizliğini gösterebildiğine göre, bu çocuklardaki patolojik bozukluk daha ziyade mekan yönünden olmaktadır. WRAT bulguları yanısıra, konuya bu yönden yaklaşım, rehberliğe yardımcı olabildiği kadar, daha derin araştırmaları düşündürmektedir.

KAYNAKLAR

- BENTON, A.L. (1963), *The Revised Visual Retention, Clinical and Experimental Application*, The State Uni. of low, U.S.A.
- BLOOM, B. et. al. (1967) *Compensatory Education for Cultural Deprivation*, Holt Rinehart and Winston, Inc, London.
- COMBS, A.W., SNYGG, D. (1959), *Individual Behaviour*, Harper and Row Publishers, New York.
- CURRY, L.R. (1962), The Effect of Socioeconomic Status on Scholastic Achievement of Six Grade Children, *Brit. J. of Educ. Psychol.*
- JASTAC, J.E., JASTAC, S.R. (1965), *The Wide Range Achievement Test, Manual of Instructions*, Revised edition, Guidance Associates, Delaware Printed, U.S.A.
- LECKY, P. (1961), *Self Consistency-A Theory of Personality*, The Shoe String Press, Inc. New York.
- ORMANLIOĞLU, M. (1977), *Beyin Hasarlı Çocuklarda Görsel Motor Sendromu Kapsayan İdrak Yetersizliklerinin Ölçümü*, Doçentlik tezi. İst. Üni. Ed. Fak. Psikoloji Bölümü.
- SHELDON, M., LANSMAN, T. (1950), An Investigation of Nondirective Group Therapy with Students in Academic Difficulty, *J. of Counseling Psychol.* 14.
- SOREHSON, H. (1964), *Eğitim Psikolojisi*, Çev. G. Yazgan, M. E. Basımevi, Ankara.
- SWENSON, C.H. Jr. (1957), College Performance of Students with High and Low School Grades when Academic Aptitude is Controlled, *J. of Educat. Resear.* 50.

- ŞEMİN, R. (1975), *Okulda Başarısızlık, Sosyo-kültürel Açından Şanssız Çocuklar*, Ede. Fak. Y. No. 2035, Ede. Fak. Mat. İstanbul.
- TRUAX, W.E. Jr. MC QUARY, J.R. (1957), Locating the Underachiever in the Small Secondary School, *High School Journal*, 40.
- WATTENBERG, W. W., CLIFFORD, C. (1964), Relation of Self-Concept to Beginning Achievement in Reading, *Child Development*, 35.